

Bijeenkomst 1 **Waarom Ecologisch Bermbeheer?**

21 maart 2019

Leernetwerk Ecologisch Bermbeheer

Bijzondere bermbewoners in Gelderland. Onlangs verschenen rapportage van provincie Gelderland:

Bijzondere plantensoorten aangetroffen langs provinciale wegen

14-3-2019

Introductie en kennismaking

Maar liefst 27 deelnemers aanwezig, zowel beleidsmedewerkers als uitvoerders. Van provincie, gemeenten en waterschappen.

Opvallend:

- grote diversiteit in ervaring met ecologisch bermbeheer. Zowel gemeenten met tientallen jaren ervaring als gemeenten die in de startblokken staan.
- Verder opvallend dat zelfs buurgemeenten elkaar nauwelijks kennen.
- Al bij de voorstelronde is duidelijk dat er veel kennis en ervaring valt uit te wisselen.

Wat verstaan we onder ecologisch bermbeheer?

Een definitie (Vlaanderen):

Ecologisch bermbeheer heeft als doel:

- variatie en structuur in de vegetatie;
- een zo groot mogelijk aantal planten- en diersoorten (biodiversiteit);
- gunstige leefomstandigheden voor specifieke en vaak bijzondere soorten.

Natuurtechnisch bermbeheer houdt bovendien rekening met:

- landschappelijke inpassing;
- technische haalbaarheid en veiligheid;
- financiële aspect.

Verschillende vormen van bermbeheer bij Gelderse gemeenten (bleek uit telefonische enquête). Welke vormen noemen we ecologisch bermbeheer?

Ecologisch?	Bermbeheer
	Klepelen en laten liggen, verschillende maaifrequenties
	Klepelen en meteen opzuigen (maai-zuigcombi / Panda/cyclomaaier)
	Maaien en afvoeren: in één, twee of meerdere werkgangen
	Gefaseerd maaibeheer waaronder sinusbeheer. Bijv. grenzend aan struweelranden / rietkragen
	Aangepast beheer op indicatie (bijv. beschermde soorten)
	Maatwerk door uitvoering te laten begeleiden door ecooloog
	Schapebegrazing
	Beheer (en monitoring) door vrijwilligers
	Minder maaien (bijv. alleen in herfst)
	Beheer rietkragen / oeverstroken gefaseerd over even en oneven jaren

Discussie naar aanleiding vorige dia:

Alleen bij klepelen en laten liggen zijn we het eens: dit noemen we geen ecologisch bermbeheer. De andere genoemde vormen van beheer kunnen allemaal een vorm van ecologisch beheer zijn, afhankelijk van de situatie.

We komen tot de volgende conclusie:

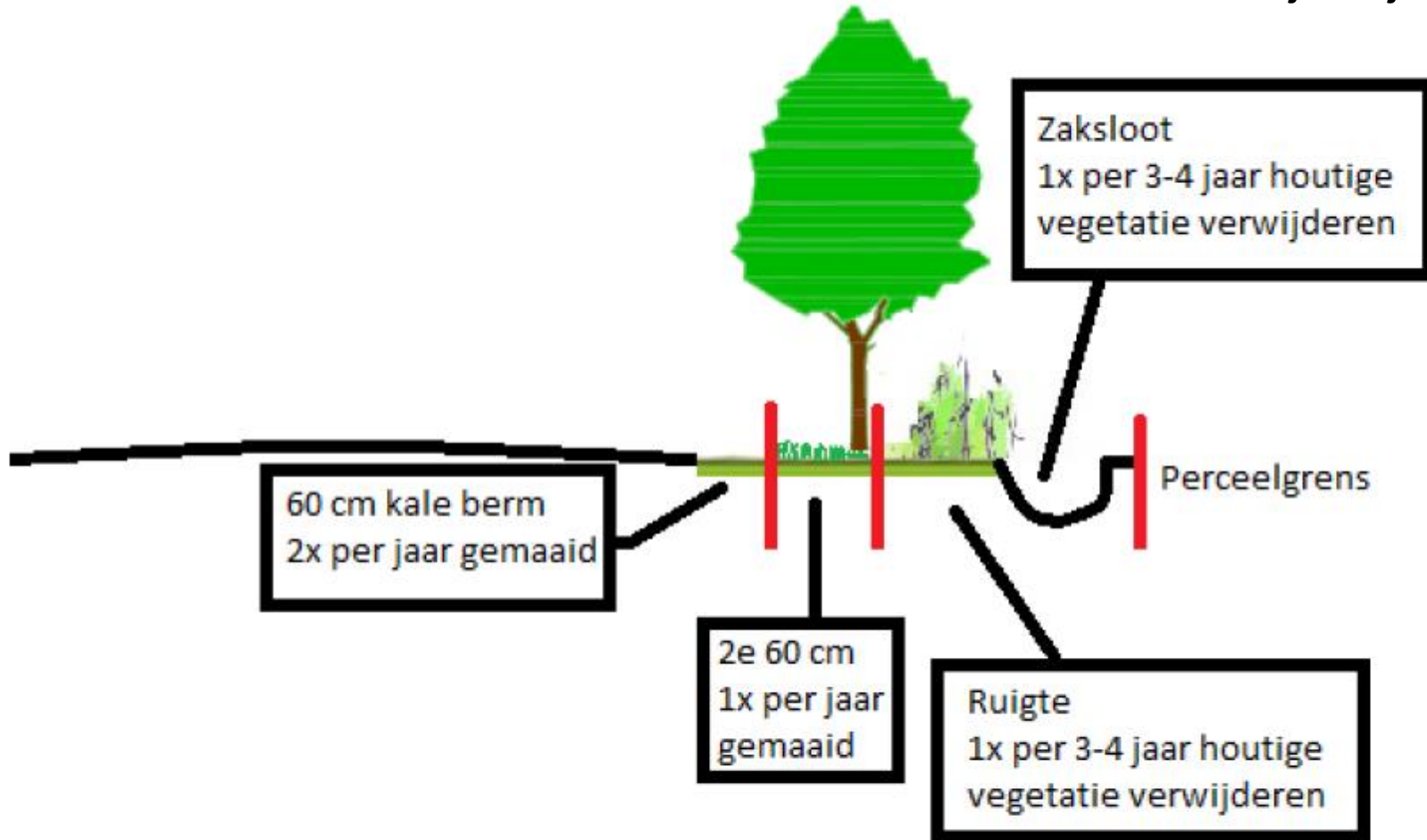
De gewenste vorm van beheer op een plek, hangt af van de aanwezige begroeiing / soorten en gestelde doelen. **Maatwerk is nodig als je kiest voor optimaal ecologisch bermbeheer.** Want juist de variatie in begroeiing draagt bij aan biodiversiteit (niet overal hetzelfde). Het oog van een ecooloog kan helpen bij het maken van goede keuzes: welke vorm van beheer waar.

Per gemeente verschilt uiteraard welke vorm van maatwerk mogelijk is, rekening houdend met kosten / tijd, aanwezige kennis en ervaring.

Geenruimte voor maatwerk en toch ecologisch bermbeheer? Dan is maaien en afvoeren van maaisel geschikt. Dit sluit aan op het vroegere beheer van bermen, in de tijd dat bloeiende bermen gangbaar waren (en het maaisel op veel plekken gebruikt werd door agrariërs als hooi).

Ook binnen één bermvak kan maatwerk wenselijk zijn:

Figuur 2: Doorsnede van de meest voorkomende situatie van de berm in Oost Gelre.

Welke motieven voor / tegen ecologisch bermbeheer?

Als je ecologisch bermbeheer wilt gaan toepassen, dan kan dit op weerstand stuiten binnen of buiten de eigen organisatie. Belangrijk om in beeld te hebben welke motieven voor en tegen ecologisch bermbeheer pleiten. Deze kun je gebruiken bij het creëren van een sterk eigen verhaal.

Motieven voor ecologisch bermbeheer

Ruimte voor verplaatsing van fauna, ecologische verbindingen

Maatschappij vraagt om bloeiende bermen

Overheid heeft voorbeeldfunctie

Aantrekkelijk voor toerisme / recreatie

Draagt bij aan beleving van landschap

Draagt bij aan "voortbestaan van mens"

Schuilplaats natuurlijke vijanden plaagdieren

Bij verschraling: lagere vegetatie (hangt wel af van bodem) en daardoor verkeer overzichtelijker / veiliger

Minder productieve vegetatie: invasieve soorten beter herkenbaar en beter te beheren

Motieven tegen ecologisch bermbeheer

Bermen aantrekkelijker voor dieren: zullen vaker verkeerslachtoffer zijn;

Kostenaspecten

Minder maaien langs 80 km wegen: minder zicht / veiligheid

Je houdt toch negatieve verstoring flora en fauna, nl. door strooien wegen (zout)

Tegenkrachten: ontvangstplicht slootbagger

Netheidsdrang

Mondige burgers

Verspreiding invasieve soorten, bijv. Japanse duizendknoop

Beschikbare ruimte onvoldoende: berm te smal

Voedingsgebrek bomen (keuzes maken)

Kan complex worden

Hoe begin je met ecologisch bermbeheer?

- Communicatie: wat, waarom, hoe
- Kansen inventariseren
 - Monitoren: duidelijk formuleren wat je hierbij meeneemt
 - Als start: bijv. alle bermen laten beoordelen door ecooloog op geschiktheid voor ecologisch bermbeheer (en zo ja welke vorm).
 - Periodiek herhalen van monitoring is wenselijk (volgen van resultaat).
- Visie document opstellen, “plan” (afhankelijk van schaalgrootte;
- Klein beginnen (experimenteren) en daarna uitbreiden

Digitaal Kennisplatform

We kiezen voor een besloten platform op de website van SLG met per gemeente een –zelf te beheren- webpagina. SLG gaat aan de slag om dit te bouwen.

Doel: tussentijdse uitwisseling van kennis en ervaring.

Deelnemers kunnen gericht contact opnemen met elkaar. Bijv. met naburige gemeenten of met gemeenten die speciale ervaring hebben met bepaalde onderwerpen.

Intussen is de webpagina van het Leernetwerk Ecologisch Bermbeheer al in de lucht:

<https://landschapsbeheergelderland.nl/leernetwerk-ecologisch-bermbeheer/>. Met info per bijeenkomst, presentaties en achtergronddocumentatie.